

Початок 1944 року приніс на наші терени такі події. Фронт відкочувався на захід. У нашій місцевості якихось значних боїв не було. Німці двома колонами за одну добу без будь-яких перешкод перейшли із шосе Рівне-Луцьк на лінію шосе Дубно-Луцьк. Одна колона пройшла через Романів-Верхівку-Новосілки-Кнерути і т.д., а друга – через Пальче-Хорлупи-Бакорин-Певжу-Уїздці і подальші села. Їхня ар'єргардна частина в Бакорині спалила невелику недобудовану клуню, а у Певжі – стіжок соломи. Кажуть, що це вони зробили так тому, щоб дати сигнал своїм, де знаходиться «хвіст» колони.

Через кілька днів після відходу німців до наших сіл почали прибувати вдруге «визволителі»-совети. Спочатку «господарювали» і наводили «порядок» смершівці, червоні партизани, а згодом, невідомо, які підрозділи.

Минув рік – вже у нас повсюдно була встановлена «советская власть». Але саме в цей час і наростає рух опору підпільної ОУН і загонів УПА. То тут, то там спалахували запеклі бої між повстанцями та енкаведистами. Відомо про великий бій під Гурбами. Було чимало їх і у нашій місцевості, щоправда, невеликих, епізо-

СПРОТИВ

дичних. Один великий бій відбувся у Борбині взимку 1945 року. Що то був за бій, мені так і не довелося довідатися. Почався він зранку і закінчився вже під вечір того ж дня. Від нашої хати (с.Жорнище) було добре чути стрілянину з різних видів стрілецької зброї та вибухи ручних гранат. Було видно, як горіли одна за одною селянські хати. Казали, що в той день там совети спалили півсела. Тоді збройні сутички були майже у кожному селі, і у моєму їх також було кілька.

За рік совети вже «закріпилися». Скрізь була встановлена «советська власть», яка трималася на силі каральних органів. Але на ніч вони тікали до райцентрів, де перебували під охороною «стрибків».

Взимку 1945 року совети вирішили покінчити з ОУНівським підпіллям. Вирішили провести «паспортизацію» дорослого населення. На наших теренах усім дорослим видали такі «паспорти». Кожному наказали, щоб завжди той документ мали біля себе і, зокрема, якщо йде чи їде в

інше село або до міста. Без того документа людей заарештовували. І ще попередили: перевірка документів буде проводитись і вночі. А надалі затійники цього вже добре потирали руки, надіючись, скільки ж то в їхні руки попаде «бандітов». Одначе прорахувалися.

Минув тиждень, як увечері постукали у двері нашої хати: «Проверка документов!». Батько відчинив двері. Зайшли двоє військових в одностроях советських червонопогонників і стали вимагати документи особи. У нас таких було троє – батько, мати і тітка. Один узяв ті посвідки і засунув до кишені. Батько до нього: «Що ж ви робите, я ж нікуди без цього документа не зможу піти або поїхати?!!» А батькові у відповідь: «Не турбуйтеся, батьку, після цієї ночі ні у кого таких документів не буде». Батько (і ми всі) відразу зрозуміли, хто забирає документи. А гості чемно попрощалися і розтанули у темряві.

На другий день ми довідалися, що все наше село стало «безпаспортним». Провалилася затія «освободітелей». Ось так підпільники ОУН і УПА чинили спротив ворогам – і збройним опором, і тихими діями.

*Олексій СЛАБЕЦЬКИЙ,
м.Київ.*